

نقل قول خیر

عبدالله سهرابی **دستیار وزیر امور خارجه** در سند راهبردی با تزکیه افق همکاری مشترک با این کشور تا ۳۰میلیارد دلار پیش بینی شده است. هنوز روابط اقتصادی با این کشور آتطور که باید توسعه نیافته است و از این رو، هدف گذاری برای توسعه روابط تا ۴۰میلیارد دلار در دستور کار قرار گرفته است. / مهر

محمدرضا دشتی اردکانی **عضو هیأت رئیسه مجلس** رئیس قوه قضاییه آسامی ۶ تن از حقوقدانان مورد نظر خود برای انتخاب ۳ تن از آنان از سوی مجلس برای عضویت در دوره جدید فعالیت شورای نگهبان را به مجلس اعلام کرده است. مجلس در جلسه علنی سه‌شنبه هفته جاری به ۳حقوقدان برای عضویت در شورای نگهبان رأی خواهد داد. / ایستا

محسن پیرهادی **نماینده مردم تهران** با توجه به نشست‌های مشورتی، اختلاف نظر شورای نگهبان و مجلس در طرح شفافیت قوا به حداقل رسیده است و امیدواریم با همراهی بیشتر مجلس و شورای نگهبان به‌زودی شاهد تبدیل این مصوبه مجلس به قانون و شفافیت در عملکرد همه نهادها و دستگاه‌های اجرایی باشیم. / ایستا

نظامی

وارد مر حله جدیدی از اقدامات پهبادی شده‌ایم

معاون طرح و برنامه نیروی زمینی ارتش با اشاره به برنامه‌های این نیرو در حوزه پهبادی گفت: برنامه‌های سال‌جاری مان‌شان دهنده این است‌که وارد مرحله جدیدی از اقدامات پهبادی امع از شناسایی، مراقبت، رزمی، انتحاری و فاوا شده‌ایم.

امیر سرتیپ دوم شهرام حسن‌نژاد درباره ابتکارات این نیرو برای آماده‌سازی نژاجا جهت نبردهای آینده گفت: با مطالعه دقیق و عمیق تحولات منطقه‌ای و جهانی، نیروی زمینی ارتش براساس منویات مقام معظم رهبری در سال ۱۴۰۱ وارد مرحله جدیدی از حوزه‌های ساختاری برای نبردهای نوین شده و برنامه‌های بسیار گسترده‌ای در این مسیر پیش‌بینی کرده و در حال اجراست.

وی افزود: ما در حوزه‌های مختلف و متنوع حوزه‌های پهباد، جنگال، سایبر، رزم اطلاعاتی و انجام اقدامات جنگالی توانسته‌ایم برنامه‌های خوبی تدوین کنیم که حوزه‌های مختلف اجرایی براساس همین برنامه‌ها در حال انجام فعالیت هستند.

معاون طرح و برنامه نیروی زمینی ارتش با اشاره به برنامه‌های این نیرو در حوزه پهبادی گفت: به سطحی از توانمندی‌های پهبادی رسیده‌ایم که می‌توانیم به‌طور کامل تمام مناطق مرزی را پایش کرده و تصاویر آنها را نیز در پست‌های فرماندهی رصد و کنترل کنیم. / فارس

گزارش

برخی از تحلیلگران غربی سال‌ها پیش، از بین رفتن جهان تک‌قطبی و هژمونی مسلط را به نفع جهان چند قطبی پیش‌بینی کرده بودند. شاید این پیش‌بینی زودتر از آنچه آنان تصور می کردند، محقق شد؛ چراکه نشانه‌های آن در‌سست بعد از اعلام سیاست همسایگی دولت سیزدهم و تغییر جهت به شرق پدیدار شد؛سیاست اوراسیاگرایی که منجغ به رویکرد منطقه‌گرایی فعال خواهد شد. این امر زمینه تبدیل تهدیدات به فرصت‌ها برای بازیگران جدید جهانی از جانب هژمون مسلط یعنی آمریکا را فراهم می آورد. در مقابل سیاست خارجی همسایگی ایران، روسیه نیز کوشیده‌است سیاست خارجی خود را براساس احیای تفکرات شوروی سابق و در عین حال روابط نزدیک‌تر با کشورهایی که منتقد سیاست‌های یکجانبه‌گرایی آمریکا هستند، طراحی و تدوین کند. در این راستا، روسیه با انتقاد از سیاست‌های توسعه‌طلبانه آمریکا، یک جنبه جدید با حضور بازیگرانی نظیر ایران و چین با هدف ایجاد یک وزنه تعادل در عرصه روابط بین‌الملل تشکیل داده است که این خود فرصت‌های بی‌بدیل را برای گسترش روابط ایران و روسیه فراهم کرده است. همچنین روسیه با اهداف بلندمدت و استراتژیکی از منافع و اهداف در دوران رئیس‌جمهوری پوتین مشترک بوده‌اند و ماهیت همکاری‌شان به همکاری استراتژیکی تغییر پیدا کرده است و روابط‌شان از حالت پراگماتیگی به اهداف بلندمدت و استراتژیکی تغییر یافته است. این مسئله بستر همکاری سیاسی را در سطوح آسیای مرکزی، قفقاز، خلیج‌فارس و در سطوح فرامنطقه‌ای فراهم می آورد. بدیهی است که هم‌اکنون سطوح همکاری بین ایران و روسیه از سطوح روابط سیاسی به روابط اقتصادی و در نتیجه همکاری فعال اقتصادی منجر شده است؛ بستری که می‌تواند زمینه‌ساز چندانچه‌گرایی و ایجادقطب مسلط در برابر غرب و هژمون مسلط باشد. ابراهیم رضایی، نماینده مجلس در این زمینه معتقد است که «روس‌ها بیشترین همکاری را با ایران داشته‌اند؛ ضمن اینکه سطح مبادلات تجاری تهران-مسکو تا ۲۰ میلیارد دلار برآورد شده است.»

براساس این گفته می‌توان این‌گونه تحلیل کرد:زمانی که سطوح همکاری سیاسی به آستانه خود برسد، زمینه همکاری چندجانبه و همه‌جانبه‌ای را فراهم می‌کند که در نهایت به قطب‌گرایی جدید منجر

سیاسی

تقلای آمریکا در برابر چند بازیگر

همگرایی سیاسی بین کشورها در نهایت به تعاملات پایدار اقتصادی خواهد انجامید

می‌شود. قطب‌گرایی که همراه با چین می‌تواند نوعی نظم جدید جهانی را به‌وجود آورد که ادبیات روابط بین‌الملل را در دوران جدید به‌هم خواهد زد.

دست و پا زدن‌های هژمون

مهدی خورسند، کارشناس مسائل اوراسیا در این زمینه معتقد است که «دوران گذار در روابط بین‌الملل به‌نحوی سبزی می‌شود که دقیقاً به نفع ایران، چین و روسیه است؛ این در حالی است که این سه کشور از جانب هژمون مسلط آمریکا تهدید می‌شوند، اما زنجیره همگراییی پویا می‌توانند زمینه تبدیل تهدیدات به فرصت‌ها را ایجاد کند.» وی در گفت‌وگو با همشهری تأکید کرد: «هم ایران و هم روسیه هر دو از جانب آمریکا تحت تحریم هستند. همین، نقطه قوتی است که می‌تواند آنها را به هم نزدیک

گفت‌وگو

نقشه امنیتی جدید در غرب آسیا
ابوالفضل طهره‌وند، کارشناس مسائل بین‌الملل گفت: سفر ار دوغان و پوتین به تهران را باید در سطح دو جانبه، منطقه‌ای و چند جانبه بررسی کرد. در این راستا می‌توان گفت نقش محوری ایران، روسیه و چین در تغییرات جدید امنیتی که در محیط بین‌الملل شکل می‌گیرد تعیین‌کننده است. کشورهای حوزه خلیج‌فارس هم به‌خوبی متوجه این موضوع شده‌اند که دیگر کسی نمی‌تواند به دیوار شکسته آمریکا تکیه کند؛ به همین دلیل امنیت در خلیج‌فارس را درون‌زا و با مشارکت کشورهای حوزه خلیج‌فارس تعریف می‌کنند. این تحول بسیار مثبت و اصولی از سوی ایران همواره در این سال‌ها وجود داشته. اما امروز این موضوع اصولی به زمینه قابل‌پذیرش تبدیل شده است. البته این موضوع به سطح دیپلماسی ما برمی‌گردد که تا چه اندازه این تحولات را به‌خوبی مدیریت و به فرصتی برای ارتقای امنیت ملی خودمان تبدیل کنیم. طهره‌وند افزود: سفر رئیس‌جمهور روسیه به تهران هژمانی بسیار خوبی با سفر پابند به منطقه داشت؛ به این جهت که نشان می‌داد ایران و روسیه در موقعیتی قرار دارند که مفهومی با یان انزوا برای این کشورها بیشتر شبیه شوخی است و امروز تهران در بالاترین سطح از تحولات سیاسی قرار دارد. در این سفر در مقطعی که آقای پابند دست‌خالی از منطقه برگشت و عنوان کرده بود که اجازه نمی‌دهیم منطقه به‌دست چین، روسیه و ایران بیفتد، نشان می‌دهد که وی تا چه اندازه دچار عقب‌اندازی نسبت به تحولات است؛ چراکه منطقه زمان زیادی است که در دست ایران است و اتفاقاً آمریکا باید به‌طور کامل از منطقه اخراج شود. وی عنوان کرد: رئیس‌جمهور آمریکا در سفر خود به منطقه، پالس‌های مثبتی به نفع ایران در یافت کرده است، اعارات موضوع فرستادن سفیر به تهران را مطرح کرده و بر عیبتان هم اعلام می‌کند که دست ما کامکان به سمت تهران است. طهره‌وند ادامه داد: از طرفی موضع‌گیری تونی بلر نشان دهنده این است که غرب متوجه این موضوع شده که دوره تک‌بعدی پایان یافته و همه این اتفاقات در مقطع کنونی اتفاق می‌افتد. آنها اذعان دارند که تحولاتی در راه است که ایران با عنوان بخش تعیین‌کننده و کلیدی در این تحولات نقش دارد. روس‌ها هم به‌عنوان بخشی از اروپا به این نقش اذعان دارند و خود آنها عامل این تغییرات هستند. طهره‌وند با بیان اینکه عملیات نظامی در شمال سوریه نقش حاکمیت این کشور است، گفت: همان‌طور که رهبر معظم انقلاب اشاره فرمودند هر گونه عملیاتی به این شکل هم به ضرر سوریه و هم به ضرر ترکیه است ضمن ایجاد نامثی در منطقه، فقط تئوریست‌ها در این میان نفع می‌برند. توصیه حکیمانه و بسیار راهبردی رهبر معظم انقلاب این بود که ما می‌توانیم با کمک دیگر بگه هم ثبات‌سازی داشته و هم در تله بازی ترور بست‌ها و حامیان آنها یعنی آمریکا و رژیم صهیونیستی نیفتیم؛ ضمن اینکه منطقه هم بیش از این تحمل و ظرفیت بی‌ثباتی و ناامنی را ندارد.

کنند؛ ضمن اینکه در گذشته همکاری‌های بسیار خوبی بین روسیه و ایران در زمینه نابودی تکفیری‌ها صورت گرفت؛ آنجایی که روسیه می‌دانست که بدون ایران بر چیندن داعش امکان‌پذیر نیست. در واقع می‌دانست ایران آخرین سنگر ایستادگی در برابر داعش است. هم‌اکنون نیز ایران وزنه امنیتی و قدرت منطقه‌ای فعال است که هم‌راستا با سیاست ضدناوتویی و گسترش آن به شرق از روند پیش‌آمده او کران نیز حمایت کرده است؛ روندی که به‌رغم انتقادات، روسیه مجبور بود آن را عملی سازد؛ چراکه خطر گسترش ناتو به شرق وجود داشته است. در واقع همه این موارد نوعی همگرایی و همنوایی سیاسی را بین ایران و روسیه به‌وجود می‌آورد؛ روندی که می‌تواند به سطوح تعاملات اقتصادی و حتی نظامی ارتقا پیدا کند؛ ضمن اینکه این همگرایی فعال می‌تواند در جهت تخریب

همگرایی غربی – آمریکا ای و صهیونیستی باشد که دقیقاً در دورنمای راهبرد منطقه‌ای فعال و پویای آینده نیز پیش‌بینی می‌شود.» خورسند در زمینه همگرایی سیاسی و به تبع آن همگرایی اقتصادی بین ایران و روسیه همگام با چین معتقد است که «دوران گذار کنونی آخرین تلاش هژمون مسلط آمریکا در منطقه‌ای آسیای است؛ هر چند آمریکا سعی دارد با ایجاد دغدغه جنگ فرسایشی جلوی ایسن همگرایی را بگیرد یا روند آن را مختل سازد. این دغدغه‌ها نیز برای ایران و چین نیز وجود دارد. مشابه شرایطی که روسیه مجبور شد که در اوکراین وارد شود تا بستر گسترش ناتو را برچیند. این مسئله در دغدغه الحاق تایوان به چین نیز وجود دارد. در هر صورت جنگ فرسایشی از جانب آمریکا برای روسیه، چین و ایران قابل شناختن است؛ چراکه حربه آمریکایی‌ها را به‌خوبی می‌دانند و در موقع مناسب می‌توانند ضحمله را آماده کنند؛ نظیر رزمایش ایران و چین که بر گزار شد، بدیهی است که این ضحمله‌ها به نوعی به فهم مشترک از آمریکا و روابط آن در منطقه کمک می‌کند؛ ضمن اینکه این فهم مشترک به همگرایی سیاسی و در نهایت تعاملات به همگرایی پایدار اقتصادی خواهد انجامید.»

چند نکته در مورد همگرایی روسیه و ایران
در روابط میان ایران و روسیه طی چند قرن گذشته عنصر بین‌المللی به‌گونه‌ای پیوسته برجسته بوده است؛ عواملی از قبیل جغرافیای استراتژیک، تمایلات استراتژیک ایران و روسیه و پیوند ژئوپولیتیک روابط ایران و روسیه با مناسبات قدرت‌های جهانی علت اهمیت عنصر بین‌المللی در روابط ۲کشور است؛ ضمن اینکه ۲کشور ایران و روسیه با نظام بین‌المللی تک‌قطبی، هژمونی و یکجانبه‌گرایی آمریکا مخالفت جدی دارند. همچنین جلوگیری از گسترش ناتو از مهم‌ترین موضوعات مشترک در حوزه سیاست خارجی ایران و روسیه است. همین‌طور ایران و روسیه نسبت به برخورد دو‌گانه غرب در زمینه حقوق بشر و دمکراسی معترض هستند و در بیانیه‌های متعدد به‌وجود استناددار دو‌گانه در غرب برای مواجهه با این موضوع اشاره کرده‌اند و از آن انتقاد می‌کنند. بدیهی است که همگرایی سیاسی می‌تواند زمینه همگرایی دیپلماتیسی فعال اقتصادی در سطح کلان است.

تأکید ایران و پاکستان بر لزوم تأمین امنیت در افغانستان

خارجی

حسن کاظمی‌قمی، نماینده رئیس‌جمهور در امور افغانستان با لاول پوتن‌وزررداری، وزیر امور خارجه پاکستان دیدار و گفت‌وگو کرد. زرداری در این دیدار بر تعهد پاکستان به افغانستان امن و صلح‌آمیز تأکید کرد و گفت: باید از ظرفیت ۲کشور و منطقه برای کمک به کاهش رنج و مشکلات مردم افغانستان استفاده کرد.

وزیر خارجه پاکستان در ادامه افزود: برای گسترش امنیت در منطقه نیاز است تا با هیأت حاکمه فعلی افغانستان تعامل سازنده صورت گیرد.

وی همچنین در ادامه بر لزوم گسترش روابط دو جانبه با ایران در توسعه روابط اقتصادی و تجاری، همکاری در انرژی، امنیت و ترانزیت تأکید کرد. کاظمی‌قمی نیز در این دیدار ضمن قدردانی از نقش‌سازنده پاکستان در افغانستان گفت: صلح و ثبات در افغانستان برای امنیت بلندمدت در منطقه ضروری است.

این دو مقام ارشد ایران و پاکستان همچنین ابتکارات منطقه‌ای در بحث افغانستان به‌ویژه توافقات مرتبط با اجلاس وزرای خارجه همسایگان افغانستان و نشست‌های آتی را مورد بررسی قرار

دادند.

پاداشت

محمدرضا مرادی؛ تحلیلگر سیاسی

شاهکار تمدن غرب (۱۳)

کمپانی هلندی در سرزمین گل میخک

هلندی‌ها پس از آنکه جایگزین برتغالی‌ها در آسیا شدند، تلاش کردند استیلای خود را از طریق راه‌اندازی یک کمپانی اقتصادی دنبال کنند. برای نخستین‌بار این هلندی‌ها بودند که برای حضور دائم خود، راه تشکیل یک شرکت اقتصادی را انتخاب کردند و در این مسیر شرکت «سرزمین‌های دور هلند» بود که در سال ۱۵۹۴، در هلند تشکیل شد و بعدها به «شرکت هندشرقی هلند» شهرت یافت.

انحصار تجارت شرقی، ورود بدون گمرک کالاها به بنادر هلند، حق ایجاد ارتش و نیروی دریایی و احداث قلعه و مستعمره کردن سرزمین‌ها، حق مبادرت به جنگ یا صلح، امضای قرارداد، ضرب سکه و ایجاد دستگاه قضایی، اختیاراتی بود که برای این کمپانی به ظاهر اقتصادی توسط دربار هلند داده شده بود.

کمپانی هند شرقی هلند «دماغه امید نیک» را تصرف کرد و پایگاه‌های خود را در سوماترا، جاوه، بورنئو، سیام و در سواحل هند و ایران مستقر کرد. تاریخ هند آکسفورد می‌نویسد: «سیطره بر تجارت ادویه، ثروت کمپانی و توانایی کارگزاران آن، کمپانی هند شرقی هلند را قادر ساخت تا سهم اصلی را در تجارت تمامی این مناطق به‌دست گیرد؛ ولی نتوانست رقبای انگلیسی را از میدان به‌د کند.»

در سال ۱۶۱۹، کمپانی هند شرقی کنترل جزایر ادویه در اندونزی را به‌دست گرفته و نخستین مهاجرنشین هلند در اندونزی را به مرکزیت جاکار تای امروزی بنا نهاد. جاکاراتا (باتاویا) در آن زمان مرکز اداری کمپانی هندشرقی هلند محسوب می‌شد. این شرکت نفوذ اقتصادی خود را از جاکارتا شبه‌جزیره مالایا، چین، ژاپن، ایران و دماغه امید نیک گسترش داد.

بیشتر درآمدهای کمپانی ناشی از انحصارهایی بود که در مورد فرآورده‌های کشاورزی اعمال می‌کرد و بیش از همه، در بازار انحصاری ادویه‌هایی که از جزایر ملوک وارد می‌کرد بعد، برنج بود که از جاواه می‌آمد. در جزایر ادویه، هیچ‌سک حق نداشت زمین‌های مخصوص کشت ادویه را برای کشت مواد غذایی، مانند برنج و گندم و وجو مورد استفاده قرار دهد.

سال ۱۶۶۹، اوج اقتدار کمپانی هند شرقی هلند محسوب می‌شود. در این سال، کمپانی ۱۵۰کشتی تجاری، ۴۰کشتی جنگی و ۱۰هزار نیروی نظامی در اختیار داشت، اما این دوران، گذرا بود و سرانجام در اواخر قرن هجدهم در برابر رقبای خود کمپانی هند شرقی بریتانیا و کمپانی هند شرقی فرانسه ناکام ماند و عرصه رقابت را به آنها واگذار کرد.

دیپلماسی

موفقیت سیاست

توسعه روابط با همسایگان

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس گفت: حلقه اول ورود به عرصه جهانی در سیاست خارجی، حلقه همسایگی است که شعار توسعه روابط همسایگی دولت سیزدهم جواب داده و برنامه‌ها به‌خوبی پیش می‌رود. عباس گلرو درباره توجه دولت به سیاست همسایگی، گفت: سیاست دولت سیزدهم و اقدامات ابتکاری وزارت خارجه در حوزه همسایگی روند رو به رشد و مثبتی را طی می‌کند.

وی افزود: کمتر از یک سال از آغاز به کار دولت سیزدهم می‌گذرد و ارزیابی ما این است که شعار توسعه روابط همسایگی دولت جواب داده و برنامه‌ها به‌خوبی پیش می‌رود. رئیس کمیته روابط خارجی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس تصریح کرد: تقویت روابط با کشورهای همسایه و تنوع‌بخشی به ارتباط با کشورهای دنیا، ضرورت و الزامی بوده که در دولت فعلی به‌خوبی به آن توجه شده است.

وی با بیان اینکه اهمیت همسایگان و توجه به مسائل و موضوعات آنان باید مورد توجه قرار گیرد، خاطر نشان کرد: دیپلماتیسی فعال اقتصادی در سطح کلان است.

گلرو ادامه داد: سفرهای متقابل به کشورهای همسایه و حضور سمران این کشورها در تهران به‌خوبی در حال انجام است و از این رو، متعقد در مرحله پس‌تجریم قرار گرفته‌ایم. البته این حرف به‌معنای برچیده‌شدن تحریم‌ها نیست، بلکه به‌معنای خنثی‌سازی تحریم‌هاست؛ چراکه شاهدیم در این رفت‌وآمدها کشورها توجهی به تحریم‌های ندارند.

این عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس تأکید کرد: باید از این فرصت استفاده کنیم و دایره نفوذ و حضور خود را در کشورهای دوردست و فرامنطقه‌ای توسعه دهیم. وی افزود: کمیته روابط خارجی کمیسیون امنیت ملی مجلس جلساتی را در راستای ضرورت افزایش ارتباط با کشورهای آفریقایی برگزار کرده است و باز هم این موضوع را پیگیری خواهیم کرد. همچنین حوزه شرق و آمریکای لاتین نیز از دیگر حوزه‌هایی است که مورد توجه قرار دارد. گلرو گفت: در صورتی که سیاست خارجی ما از حالت تک‌موضوعی خارج شود، گشایش‌هایی ایجاد خواهد شد که دولت سیزدهم در این راستا برنامه‌های تحولی مناسبی را در دستور کار خود قرار داده است. /مهر

